

बहुदरमाई नगरपालीकाको नगर सभामा उप-प्रमुख गायत्री देवी यादवबाट प्रस्तुत नीति,कार्यक्रम तथा बजेट

बहुदरमाई नगरपालीकाको प्रथम ऐतिहासिक नगर सभाको अध्यक्षता गरिराख्नु भएका नगर प्रमुखज्यू,प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू,कार्यपालिका र नगरसभाका सम्पूर्ण सदस्यज्युहरु, पत्रकारहरुज्यू तथा कर्मचारी मित्रहरु सबैलाई हार्दिक अभिवादन र स्वागत गर्न चाहन्छु :

सर्वप्रथम यस गरिमामय प्रथम नगर सभामा विगतदेखि अधिकार प्राप्तीका लागि आन्दोलन गर्दै संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना एवं मधेसको हक अधिकार स्थापना गर्न आफ्नो प्राण आहुती गर्ने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात महान सहिदहरुलाई स्मरण गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

नेपाल आमाको थुप्रै सपुतहरुको संघर्ष र बलिदानी बाट वि.सं. २००७ साल देखि आफ्नो प्रतिनिधिबाट बनाईएको संविधानबाट शासन गर्ने उत्कृष्ट चाहाना हाल आएर बर्तमान संविधान पश्चात पुराभएको छ । हामिले संविधानमा लिपिबद्ध गरेको स्थानीय स्वशासनको अवधारणाले नागरिक सँगै नागरिकको मनमस्तिष्क छुने तथा दुःख सुखमा जनतासगै स्थानीय सरकारको प्रत्याभुत गरिएकोछ । स्थानीय निर्वाचन मर्फत आफ्नो अभिमत जाहेर गरि जनप्रतिनिधिहरुको स्थानीय तहमा बाहली भई स्थानीय सरकारको गठन भईसकेको छ । यस अबसरमा बहुदरमाई नगरपालीकाको विकास र सम्वृद्धिका लागि प्रथम नगर सभामास्थानीय सरकारको निति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा खुसिको अनुभुति गरेको छु ।

विकास निरन्तर चलिरहने प्रकृया हो । उपलब्ध श्रोत साधनहरुको प्रभावकारी उपयोग मर्फत जनताको आवश्यकता एवं चाहानाको प्राथमिकिकरण गर्दै जनताहरुकै सहभागितामा बहुदरमाई नगरपालीकाका लाई विकास गरि सम्वृद्ध बनाउनु आजको आवश्यकता हो । आर्थिक ,सामाजिक, राजनितिक, साँस्कृतिक, तथा शैक्षिक लगायत समग्र क्षेत्रको विकास गरि यसको प्रतिफलको सम्मान एवं समन्यायिक वितरण मर्फत जनतालाई परिवर्तनको प्रत्यक्ष अनुभूति दिलाई “कृषी, पर्यटन, पूर्वाधार र रोजगार सुन्दर बहुदरमाई नगरपालीकाको समृद्धीको आधार” भन्ने मूल नारालाई ब्यवहारिक रुपमा कार्यान्वायनमा उतार्न प्रस्तुत निति तथा कार्यक्रम सफल हुने छ ।

यो नीति तथा कार्यक्रम र बजेटले लिएको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

- आर्थिकविकास तथा गरिवी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने,
- उत्पादनमूलक र छिटो प्रतिफल दिने,
- राजश्व परिचालनमा योगदान पुर्याउने
- सेवा प्रवाह, संस्थागत विकास र सुशासनमा योगदान पुर्याउने
- स्थानीय स्रोत साधनमा आधारित भई जनसहभागिताको अभिवृद्धि गर्ने
- लैङ्गिक समानता, सामाजिक समावेशीकरणको अभिवृद्धि गर्ने
- दीगो विकास, वातावरण संरक्षण र विपद् व्यवस्थापनमा योगदान पुर्याउने
- बहुदरमाई क्षेत्रको कला र संस्कृतिको पहिचान र प्रबर्द्धन गर्ने,

- स्थानीय नागरिकको आवश्यकता र मागलाई सम्बोधन गर्ने
- जनताको जीवनस्तरमा प्रत्यक्ष फाइदा हुने, आय आर्जन गर्न तथा रोजगारीमा बृद्धि हुने,

बहुदरमाई नगरपालिकाले आ.व. २०७४/०७५ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा निम्न आधारहरू लिएको व्यहोरा प्रस्तुत गर्दछु ।

- वर्तमान संविधानले गरेको व्यवस्था तथा प्रावधानहरू,
- संघीय सरकारले अवलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरू,
- चालु आवधिक योजनाले लिएका नीति तथा प्राथमिकताहरू,
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ का प्रावधानहरू
- नेपालले अन्तराष्ट्रिय जगतमा जनाएका प्रतिबद्धताहरू,
- स्थानीय तहका क्षेत्रगत नीति, रणनीतिहरू, योजना तथा अध्ययन प्रतिवेदनहरू,
- विकासका समसामयिक मुद्दाहरू : सामाजिक संरक्षण, दीगो विकास, जलवायु परिवर्तन र विपद् व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैंगिक सशक्तिकरण तथा समावेशी विकास, बाल मैत्री स्थानीय शासन, वातावरण मैत्री स्थानीय शासन, खुला दिशामुक्त तथा पूर्ण सरसफाई, उर्जा संकट लगायतका अन्तर सम्बन्धित विषयहरू

सम्माननीय सभाअध्यक्ष ज्यू ,

अब म यस बहुदरमाई नगरपाली को नगर कार्यपालिकाबाट पारित आ.व. २०७४/०७५ को यस नगरपालीका को विकासका लागि आवश्यक रहेको मुख्य मुख्य नीति तथा कार्यक्रम र बजेट बारे संक्षिप्त रूपमा यस नगरसभामा प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु । यस कार्ययोजनाको विस्तृत विवरण नगरसभाले पास गरि नगरपालिकाको वार्षिक योजनाको पुस्तकबाट प्रस्टहुनेछ ।

पूर्वाधार विकास

भौतिक पूर्वाधार तथा संरचना विकास :

- ✓ १. नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको संधियता अनुसार स्थानीय तह घोषणा गरि निर्वाचन सम्पन्न गरिसकेको अवस्थामा स्थानीय सरकारको रूपमा नगरकार्यापालिकाले कार्य गर्नुपर्ने हुँदा यस बहुदरमाई नगरपालिकाको दिगो र नतिजामूलक विकासका लागि नगर गुरुयोजना तयार गरि कार्यान्वायनमा जोड दिईनेछ ।
- ✓ २. सम्भावित प्रकोप दुर्घटना र यस नगरपालिका बासीको सुरक्षाको लागि शहरी विकास मन्त्रालयबाट जारी बस्ती विकास शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभुत मार्गदर्शन लागु गरिनेछ ।
- ✓ ३. दिगो नतिजामूलक विकासको लागि नगर गुरुयोजना , खानेपानी तथा सरसफाई गुरुयोजना अगामी वर्ष आवधिक नगर विकास योजना , भु-उपयोग योजना एवं प्रकोप व्यवस्थापन योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा जोड दिईने छ ।
- ✓ ४. सम्भावित प्रकोप , दुर्घटना र आम नगरवासीको सुरक्षाको लागि शहरी विकास मन्त्रालयबाट जारी राष्ट्रिय भवन सहिता एवं भवन निर्माण मापदण्ड र संधिय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालयबाट जारी वस्ती विकास शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धि आधारभुत मार्गदर्शन- २०७२ लाई कडाईका साथ लागु गरिने छ ।

- ✓ ५. नगरको भित्रका सहायकसडकहरु (क) वर्गका प्रमुख सडकहरु १४ मिटर (ख) वर्गका मुख्य शाखा सडकहरु १० मिटर , (ग) वर्गका भित्री शाखा सडकहरु ६ मिटर र पुराना वस्तीहरुका साँघुरा सडकहरुलाई समेत प्रत्येक घर सम्म एम्बुलेन्स , दमकल पुग्न सक्ने गरी कम्तीमा ४ मिटर वा सो भन्दा नक्सामै बढी भएमा नक्सा अनुसार सडक चौडा गरी मात्र सडक मर्मतका स्वीकृत आयोजनाहरु मर्मत संभार र स्तोरन्नती गरिने छ ।
- ✓ ६. कम्तीमा ८ मिटर चौडा सडक संग जोडिएको प्लटमा भित्री सडकहरु कम्तीमा ६ मिटर चौडागरी खानेपानी , विद्युत पोल , ढल र सडकको स्तरोन्नती समेत गर्ने शर्तमा नयाँ प्लटिङको अनुमति प्रदान गरिनेछ । साथै अव खोलिने सबै नयाँ सडकहरुको चौडाई कम्तीमा ६ मिटर चौडा हुने छ ।
- ✓ ७. विकास निर्माणमा प्रयोग हुने निर्माण सामाग्री र कच्चा पर्दाथ नगरस्तरीय मापदण्ड तोकी सोही बमोजिम मात्र प्रयोगमा ल्याई पूर्वाधार विकासको गुणस्तर कायम गरिने छ ।
- ✓ ८. आकस्मीक मर्मत संभारको लागि संभारकोषको व्यवस्था गरी संचालनमा ल्याईने छ ।
- ✓ ९. नगरमा संचालन हुने सबै आयोजना र कार्यक्रमहरु सम्भाव्यता , स्थानिय आवश्यकता र प्राथमिकता एवं लाभान्वित वर्गको चाहना अनुरूप वातावरण मैत्री पूर्वाधार विकास हुने गरी विधि सम्मत प्रकृयाबाट संचालन गरिने छ ।
- ✓ १०. पांच ५ लाख भन्दा माथिका आयोजनाहरुमा आयोजना स्थलमा योजना सम्बन्धि जानकारी गराउन अनिवार्य रुपमा विस्तृत विवरण सहित होर्डिङ बोर्ड लगाईने छ ।
- ✓ ११. वढ्दो सार्वजानिक जग्गा तथा सडक अतिक्रमणलाई स्थानिय जनसहभागितामा नियन्त्रण गरी ऐतिहासिक , धार्मिक स्थलहरुका साथै सार्वजानिक जग्गाहरु खोजी संरक्षण गरिने छ ।
- ✓ १२. प्रत्येक वर्ष उत्कृष्ट कार्य गर्ने उपभोक्ता समितिलाई पुरस्कृत गर्ने र खराब आचरण भएका उपभोक्ता र सहयोगीहरुलाई दण्ड सजाय गर्ने निति लिई गुणस्तरीय विकास निर्माणमा जोड दिईने छ ।
- ✓ १३. एक नगर एक बहु-उपयोगी पोखरीको अवधारणा अनुसार पोखरीलाई स्तरोन्नती गरी क्षेत्रलाई नगरको रमणिय र धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा विकास गर्न गुरुयोजना बनाई बजेट व्यवस्थापनका लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिने छ ।
- ✓ १४. सिचाईका मुहानहरु सुक्दै गएको र भु-क्षय भई बाँध बाध्न कठिन भएको वर्तमान अवस्थामा कृषकहरुको हकहितलाई ध्यानमा राखी नगर भित्रका सिचाई बाँध तथा पैनीहरुको मुहान संरक्षण ,मर्मत संभार तथा सिचाई सुविधाको लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिने छ ।
- ✓ १५. नगरपालिकाको स्रोत साधनले सम्भव नहुने योजनाहरुलाई केन्द्र स्तरका सम्बन्धित निकायमा योजना कार्यान्वयनका लागि सिफारिस गरी पठाईने छ ।
- ✓ १६. सडक मर्मत तथा निर्माण गर्दा स्थायी योजना बनाई निर्माण कार्यको थालनि गरिने छ । अस्थायी र अल्पकालिन योजनहरु प्राथमिकतामा राखिने छैन ।
- ✓ १७. सडक निर्माण गर्दा गाउँबासिहरुको जनजिवन लाई सहज बनाउने गरि वातावरण मैत्रि सडकको रुपमा बिस्तारगरि बृक्षारोपण कार्यलाई समेत प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ✓ १८. सार्वजनिक सडकहरु बाटै महिना सूचारु राखिने छ । यसका लागि मर्मत संभार कोष स्थापना गरिनेछ ।

- ✓ १९.नगरपालिकाको आधुनिक भवननिर्माणकोलागि जग्गाको पहिचान गरिनेछ। भवन निर्माणको लागि नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार संग आवश्यक समन्वय गरी स्रोतको व्यवस्था मिलाइनेछ। साथै वडा कार्यालयहरुको भवन निर्माणको लागि विशेष पहल गरिनेछ।
- ✓ २०.बसपार्क निर्माणको लागि जग्गाको पहिचान गर्दै विसृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरी कार्य अगाडी बढाइने छ।
- ✓ २१.आधुनिक बजार सपिङ्ग कमप्लेक्स निर्माणको लागि जग्गा पहिचान गरी विसृत परियोजना प्रतिवेदन सहित कार्य अगाडि बढाइनेछ।
- ✓ २२ विकासको मेरुदण्ड सडक भएको तथा शहरी सौन्दर्यतामा सडकको महत्वपूर्ण भूमिका भएकोले पक्की सडक विकास तथाढल निकासको लागि योजनाबद्ध प्रयासहरु गरिनेछ।
- ✓ २३ रङ्गशाला निर्माणको लागि जग्गा पहिचान गरी विस्तृत परियोजना सहित कार्य अगाडि बढाइनेछ।
- ✓ २४. सडक बत्ती व्यवस्थापन तथा सुधारका लागि आवश्यक कार्यहरु अगाडि बढाइनेछ।

आर्थिक विकास

- ✓ १.निर्वाहीमुखि खेती प्रणालीलाई व्यवसायिक कृषि प्रणाली तर्फ उन्मुख गर्न आवश्यक पहल गरिने छ।
- ✓ २. आर्गानिक तरकारी खेती तथा प्राङ्गारिक खेति कार्यक्रममा आवश्यक सहयोग गर्दै यस नगरमा युवा स्व: रोजगार कार्यक्रम संचालन गर्न सम्बन्धित निकायमा पहल गरिने छ।
- ✓ ३.उन्नत पशु पालन पशु विमा गोठ तथा भकारो सुधार जस्ता कार्यक्रमहरु संचालनमा विषेस पहल गरिने छ।
- ✓ ४. भौगोलिक अबस्था र हावा पानी हेरी प्राविधिकहरुलाई माटो परिक्षण गराई हावा पानी र माटो अनुसार अन्न खेती, तरकारी खेती, फलफुल खेती, नगदेवालीको खेतिगर्न योग्य जमिनलाई पकेट क्षेत्र घोषणा गरी सोहि अनुसारको कृषि उत्पादन गर्ने निति अबलम्बन गरिनेछ।
- ✓ ५. एक नगर एक उत्पादनको लागि बहुदरमाईको पहिचानको रुपमा तरकारी खेतीलाई प्रोत्साहन गरिने छ।
- ✓ ६. नगरपालिकामा विभिन्न विषयको कृषि विशेषज्ञहरुको ब्यवस्था गरी किसानलाई कृषि उत्पादनमा सहयोग गर्ने ब्यवस्था मिलाईनेछ।
- ✓ ७. किसानलाई आवश्यक पर्ने मल खाद बिउ बिजन बिषादी इत्यादी सुपथ मूल्यमा सहजढडले उपलब्ध गराउने ब्यवस्था मिलाईनेछ।
- ✓ ८.मासु तथा दुग्धजन्य पदार्थ उत्पादन गर्ने किसानलाई व्यावसायीकरुपमा आत्मानिर्भरताका लागी उत्पादन गर्ने ब्यवस्था मिलाई प्रोत्सान गरिनेछ।
- ✓ ९. बहुदरमाई नगरपालिकाभिन्न उत्पादित कृषिजन्य उपजको बजार ब्यवस्थापन गरिनेछ।
- ✓ १०.निर्वाहामुखी कृषि प्रणालीलाई व्यवसायीक कृषि प्रणाली तर्फ उन्मुख गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।
- ✓ ११. व्यवसायिक पशुपालन र कुखुरापालनमा जोडिदै आगामि पाँच वर्ष भित्र बहुदरमाई नगरपालिका लाई दुग्धजन्य पदार्थ र मासुमा आत्मानिर्भर बनाउदै बाहिर निकासी गर्न सकिन ब्यवस्थाको थालनि गरिनेछ।

सहकारी क्षेत्रको विकास , गरिवी न्युनीकरण र पर्यटन प्रवर्द्धन :

- ✓ १.सहभागिताको माध्यमबाट ग्रामिण क्षेत्रमा समेत सहकारी क्षेत्रको परिचय र विकासका बारेमा सामाजिक परिचालन मार्फत सचेतिकरण कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- ✓ २. विपन्न लक्षित समुहका लागि आय मूलक र सीपमूलक तालिम प्रदान गरी लघुउद्यम संचालन र विकासको लागि प्राविधिक सहयोग गरी गरिवी न्युनीकरणमा टेवा पुर्याइने छ ।
- ✓ ३. नगरमा हुने विकास निर्माणका कार्यमा स्थानिय सिप,साधन र श्रोतको उपयोगलाई प्राथमिकता दिईने छ ।
- ✓ ४. विविध धर्म संस्कृति भएका मठ मन्दिर आदिमा स्थानिय कला संस्कृति भल्कने खालका कार्यक्रम लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।
- ✓ ५. बहुदरामाई मन्दिर लगायत तिलावे ड्याम एरियालाई पर्यटकिय क्षेत्र तथा पिकनिक स्पोर्टको रूपमा विकास गरि ppp मोडमा संचालनको व्यवस्था मिलाईने छ ।
- ✓ ६. नगर क्षेत्र भित्र अन्य पर्यटकिय क्षेत्रको पहिचान गरी कार्य योजना सहित सम्बन्धित निकायमा बजेट व्यवस्थापनको लागि पहल गरिने छ ।

सामाजिक विकास

शिक्षा :-

- ✓ १.राष्ट्रिय साक्षरता अभियानलाई उपलब्धि मूलक बनाउन शिक्षा शाखा र गैह्र सरकारी संस्थाहरु बीच समन्वय गर्दै यथाशिघ्र निरक्षरता उन्मुलन गरिने छ ।
- ✓ २. सामुदायिक विद्यालयहरुको भौतिक पूर्वाधार विकास स्तोरन्नतिको लागि आवश्यक सहयोग र सरोकारवालाहरु संग समन्वय गरी व्यवस्थित गर्दै लगिने छ ।
- ✓ ३. शिक्षा क्षेत्रको खसकिदो गुणस्तरलाई ध्यानमा राख्दै सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरु संग समन्वय गरी नगरका सबै शिक्षण संस्थाहरुको नियमित अनुगमन र नियमन गर्दै गुणस्तरीय शिक्षामा जोड दिईने छ ।
- ✓ ४. नगर क्षेत्रबाट उत्कृष्ट नतिजा ल्याउने शिक्षण संस्था तथा उत्कृष्ट छात्र छात्राहरुलाई पुरस्कार र सम्मानको व्यवस्था गरी प्रोत्साहन गरिने छ ।
- ✓ ५.बहुदरमाई नगरपालिका भित्र रहेका सम्पूर्ण विध्यालयहरुको विवरण संकलन गरि सोको अवस्थाको बारेमा अध्यायन गरि विध्यालयको शैक्षिक गुणस्तरलाई क्रमिक रूपमा सुधार गर्दै लैजाने निति अबलम्बन गरिनेछ ।
- ✓ ६. सबै विध्यालयको शैक्षिक भौतिक पूर्वाधार बृतिविकासका लागि विध्यालय का शिक्षक र विध्यार्थी अनुपातमा आन्तरिक दरबन्दी मिलान गरि शैक्षिक सत्र २०७५ देखि सामुदायिक विध्यालयहरुको सब भन्दा तल्लो कक्षामा अनिबार्यरूपमा अग्रेजी माध्यमबाट अध्यायन अध्यापन कार्य गरिनेछ । सो कार्यका लागि शिक्षक तालिम कक्षा कोठा ब्यवस्थापन लगाएतका कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
- ✓ ७. प्रत्येक सामुदायीक विध्यालयका शिक्षकहरुलाई विध्यार्थीको सिकाई उपलब्धी प्रति जिम्मेवार बनाईनेछ र विध्यार्थीको सिकाई उपलब्धीको आधारमा शिक्षकलाई दण्ड र पुरस्कारको ब्यवस्था गरिनेछ ।
- ✓ ८.विध्यालयमा सबैका लागि आचारसंहिता लागु गरिने छ ।
- ✓ ९.राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरका खेल कुदमा भाग लिने नगर क्षेत्र भित्रका उत्कृष्ट खेलाडी तथा जित हासिल गराउन सहयोग पुर्याउने प्रशिक्षक ज्यू हरुलाई प्रोत्साहन गर्न पुरस्कार सम्मान ब्यवस्था मिलाईने छ

- ✓ १०. माध्यमिक तथा आधारभुत विद्यालयमा विद्युतीय हाजिरीको व्यवस्था कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- ✓ ११. नगरपालिकाको प्रत्येक विद्यालयमा पोसाक अनिवार्य गरिनेछ ।
- ✓ १२. शिक्षण पेशालाई मर्यादित र सम्मानित बनाउन राजनैतिक प्रभावबाट मुक्त राखिने छ । यसबाट शिक्षण पेशामा व्यावसायिकताको विकास हुनेछ ।
- ✓ १३. बालबिकास केन्द्रमा भौतिक संरचनाको विकास गर्दै बाल बिकास सहयोगीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै न्यायोचित सेवा सुविधाको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ✓ १४. बहुदरमाई नगरपालिकाको सबैवडाहरुको शिक्षाका कार्यक्रमहरुका साथै सामुदायिक सिकाई केन्द्रका कार्यक्रमहरुलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्न जोड दिईनेछ ।

महिला, बालबालिका तथा अन्य लक्षित समुह विकास :

- ✓ १. विपन्न तथा पिछडिएका वर्गका महिलाहरुलाई लक्षित गरी समग्र महिलाहरुको सशक्तिकरण र क्षमता विकास सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- ✓ २. बालमैत्री स्थानिय शासनको अवधारणालाई संस्थागत विकास गर्ने निति लिईने छ ।
- ✓ ३. बाल संजाल एवं बालबालिकाको क्षमता विकास सम्बन्धि कार्य"लाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिने छ ।
- ✓ ४. आपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको सम्पर्क हुने सबै भौतिक संरचनालाई आपाङ्ग मैत्री बनाउदै लगिने छ ।
- ✓ ५. यस नगरपालिकालाई निकट भविष्यमै बालमैत्री नगर तुल्याउने निति अंगिकार गरिने छ ।
- ✓ ६. जेष्ठ नागरिकहरुको सामाजिक पहिचान , सम्मान एवं सामाजिक सुरक्षमा विषेश जोड दिईने छ ।
- ✓ ७. दलित एवं आदिवासी/जनजाति , मधेशी , मुसलिम , पिछडा वर्ग हक अधिकारको प्रवर्द्धन एवं निर्णय प्रक्रियामा सहभागिता अभिवृद्धि गर्दै सशक्तिकरणका कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
- ✓ ८. महिला , बालबालिका , आदिवासी/जनजाति , मधेशी , मुसलिम , पिछडा वर्ग , दलित , भिन्न क्षमता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक अल्प संख्यक , जेष्ठ नागरिकहरुको सशक्तिकरण , क्षमता विकास तथा सिप विकासका लागि सिपमूलक , चेतना मूलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।

स्वास्थ्य

- ✓ १. नगरपालिका क्षेत्रमा जनस्वास्थ्य संग सम्बन्धित क्रियाकलापहरु संचालन गर्ने सबै सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्था तथा निजि क्षेत्रहरु संग समन्वय गरी गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाहलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- ✓ २. नगर भित्र आयुवेदिक चिकित्सा प्रणाली र योग शिक्षा संचालन गर्ने व्यक्ति र संघ संस्थाहरुलाई आवश्यक सहयोग र प्रोत्साहन गरीने छ ।
- ✓ ३. सर्वसाधारणका लागि नेपाल सरकारले सरकारी स्वास्थ्य संस्थाहरु मार्फत नि : शुल्क उपलब्ध गराउने औषधी तथा अन्य सेवाहरु पार्दशि रुपमा वितरण गरिने छ ।
- ✓ ४. स्वस्थ्य सेवाका लागी आवश्यक पर्ने उपकरण औजारहरु तह अनुसार तुरुन्त व्यवस्था गर्ने रणनिति अपनाईनेछ ।
- ✓ ५. संघिय सरकार र प्रादेशिक सरकार द्वारा तोकिएका औषधिहरु समयमै उपलब्ध गराउन सम्बन्धीत निकायसंग समन्वय गरि तुरुन्त उपलब्ध गराउने बातावरण बनाईनेछ ।

- ✓ ६. स्वास्थ्यचौकी प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र को पूर्वाधारलाई प्राथमिकतामा राखि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।

वातावरण तथा विपदव्यवस्थापन

- ✓ १. " पवित्र , सुन्दर , हरित , समृद्ध , बहुदरमाई " भन्ने नारालाई सार्थक तुल्याई नगरपालिकालाई पूर्ण सरसफाई युक्त बनाउन खुला दिशा मुक्त सम्बन्धि कार्यक्रमहरु संचालन गरी यथा शिघ्र खुला दिशा मुक्त क्षेत्र घोषणा गर्दै सरसफाईमा नमुना शहरको स्पमा स्थापित गरिने छ ।
- ✓ २. खाली पर्ती जग्गा तथा सडकको दायाँ बाँया उपभोक्ता समुह , विद्यालय परिवार र नागरिक समाज मार्फत वृक्षारोपन कार्य क्रम संचालन गरी हरियाली प्रवर्द्धन गरिने छ ।
- ✓ ३. नगरको फोहरमैला व्यवस्थापनमा निजि क्षेत्र समेतलाई परिचालन गरी सार्वजनिक निजि साभेदारी (P P P) मोडेलको अवधारण अनुरूप कार्य गर्ने निति लिईने छ ।
- ✓ ४. सरसफाई बानी व्यहोरा परिवर्तन गर्ने जनचेतना मूलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- ✓ ५. फोहरलाई श्रोतमा न्य"सनिकरण गर्न घर घरमा कुहिने र नकुहिने फोहरलाई छुट्याउन लगाई कुहिनेलाई कमपोष्ट मल बनाउने , नकुहिने फोहर मध्ये कुन प्रयोजन हुनेलाई बेचेर मोहर बनाउने तथा अन्य काम नलाग्ने फोहरहरु मात्र रुटिन अनुसार नगरपालिकाको फोहर उठाउने सवारीमा सिधा राख्ने व्यवस्था मिलाई सरसफाई प्रवर्द्धन गरिने छ ।
- ✓ ६. ढल , नाला तथा लैण्ड फिल साईड व्यवस्थापनमा आवश्यक पहल गरिने छ ।
- ✓ ७. नगर क्षेत्र भित्र प्लास्टिक प्रयोगमा बन्देज लगाई सार्वजनिक निजि साभेदारी (ए ए ए) मोडेलको अवधारण अनुरूप वातावरण मैत्रि भोला उत्पादन गर्न प्रत्साहित गर्दै प्रविधिमा आवश्यक सहयोग गरिने छ ।
- ✓ ८. जथाभावी फोहर गर्ने , सार्वजनिक स्थान र सडकहरुमा अवरोध हुने गरी पशु चौपाया छोड्ने तथा निर्माण सामाग्री राख्ने लाई फोहर मैला व्यवस्थापन ऐन नियमावली अनुसार कार्यावाही गरिने छ ।
- ✓ ९. शौचालय बनाई प्रयोगमा ल्याएका घर परिवारलाई यथाशिघ्र सरसफाई कार्ड वितरण गरी उक्त कार्डलाई नगरपालिकाले प्रदान गर्ने सेवा प्रवाहमा अनिवार्य गरिने छ ।
- ✓ १०. सम्भाव्य विपद सम्बन्धि जनचेतना, विपद पुर्बतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण र कार्यान्वायनमा पहल गरिनेछ ।
- ✓ ११ नगरपालिका स्तरिय विपद व्यवस्थापन कोष खडागरी राहात, उद्धार र पुनस्थापना कार्यलाई ब्यबस्थीत गरिनेछ ।
- ✓ १२ जलबायु परिवर्तन अनुकुलन कार्ययोजना निर्माण गर्न आवश्यक पहल एवं सम्बन्धित निकाय र संघ/संस्थाहरुसँग समन्वय गरिनेछ ।
- ✓ १३ नदिकटान र बाढी पहिरो प्रभावित क्षेत्रको अध्यायनगरी नियन्त्रणात्मक कार्यसंचालनमा जोड दिईनेछ ।
- ✓ १४ सार्वजनिक पर्ति , जग्गाहरु खोजी संरक्षण र वृक्षा रोपन गरी हरियाली प्रवर्द्धन गर्दै जथाभावी वन फडानी नियन्त्रण गर्न सहयोग पुर्याइने छ ।

राजश्व सम्भाव्यता , बजार र वित्तिय व्यवस्थापन :

- ✓ १. नगरवासीले तिर्ने कर शुल्क नै नगर समृद्धीको आधार हो , भन्ने तथ्यलाई मनन गर्दै नतिजा मूलक दिगो विकासका लागि श्रोत जुटाउन नगरवासीहरुलाई वोभ नहुने र सर्व स्वीकार्य हुने गरी

सरल वैज्ञानिक र प्रभावकारी कर प्रणाली मार्फत दर रेट कायम गरी नगरको दिगो श्रोतको रुपमा एकिकृत सम्पत्ति कर अगामी आ.व. देखिलाई सबै नगरवासीहरूलाई करको दायरामा ल्याईने छ ।

- ✓ २. नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधालाई राजश्व शाखा संग आवद्ध गरिने कार्यलाई प्रभावकारी बनाईने छ ।
- ✓ ३. उद्योग वाणिज्य संघ संगको सहकार्य र समन्वयमा व्यवसाय करलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाई सबै व्यवसायलाई करको दायरामा ल्याईने छ ।
- ✓ ४. वार्षिक रु. १ लाख भन्दा बढी कर तिर्ने कर दाताहरूको अभिलेख राखी निजहरूलाई विशेष रुपले पुरस्कृत र सम्मान गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- ✓ ५. नगरपालिकाका विविध सेवाहरू उपलब्ध गराउन अतिरिक्त दस्तुर लिई घर दैलो सेवा उपलब्ध गराईने निति अवलम्बन गरिने छ ।
- ✓ ६. कर संकलन कार्यमा संलग्न कर्मचारीहरूलाई प्रोत्साहित गर्न वार्षिक लक्ष्य भन्दा बढी कर संकलन भएमा लक्ष्य भन्दा बढी संकलन भएको रकमबाट नगरकार्यपालिकाको निर्णय अनुसार उत्कृष्ट कार्य गर्ने कर्मचारीहरूलाई प्रोत्साहन पुरस्कार उपलब्ध गराउनुको साथै दरवन्दी अनुसार पद पुर्ति नभएको अवस्थामा कार्यालय समय बाहेक समेत कार्यालयको काममा खटिने अन्य कर्मचारीहरूलाई समेत उचित सुविधा उपलब्ध गराईने छ ।
- ✓ ७. राष्ट्रिय भवन सहिता र भवन निर्माण माप दण्ड बमोजिम बनेका पुराना घरहरूको नक्सा पास गर्ने , नयाँ भवन संरचनाहरू मापदण्ड बमोजिम बनाउन नक्सा पास गरी स्वीकृति दिने एवं मापदण्ड नपुगेका नगरपालिका घोषणा हुनु आगावै बनेका पुराना घर संरचनाहरू सार्वजनिक जग्गा र सडकमा पर्ने भए हटाउन लगाई अन्यको हकमा लगत लिई नगरपालिकाले तोके अनुसारको राजस्व अशुल गरी अभिलेखीकरण गरी नगरपालिका घोषणा हुनु पुर्व र पछि बनेका घरहरूको रेकर्ड आधावधिक गरिने छ ।
- ✓ ८. नक्सा पास र स्वीकृती विना आफु खुशी बनाएका घर संरचनाहरू माप दण्ड विपरित भए निजकै खर्चमा भत्काउँन लगाई स्थानिय शासन संचालन ऐन अनुसार संरचना धनिलाई दण्ड जरिवाना गरी कानुनी दायरामा ल्याई व्यवस्थित शहरी विकासमा जोड दिने छ ।
- ✓ ९. नगरका शहरी क्षेत्रमा घर जग्गा भाडामा लगाउँनेहरूको लगत लिई नियमानुसार वहाल कर असुल उपर रिने छ ।
- ✓ १०. फोहर मैला व्यवस्थापनको लागि बजार क्षेत्र र फोहर बढि गर्नेहरू संग सरसफाई शुल्क लिई सरसफाईको व्यवस्थापन मिलाईने छ ।
- ✓ ११. राजश्व सम्भाव्यता अध्ययनबाट प्राप्त सुझाव अनुसार राजश्वका अन्य क्षेत्रहरू समेत पहिचान गरी करको दर भन्दा दायरा बढाउने तर्फ पहल गर्नुको साथै नागरिकको सचेतीकरणको लागि कर शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- ✓ १२. यस नगर क्षेत्रमा पटके पसलहरू हाट बजार तथा अन्य सार्वजनिक सम्पत्ति नगरपालिका बाहेक अन्य संघ संस्था तथा निकायहरूले समेत ठेक्का बन्दोवस्त गरी सो को आम्दानी लिईरहेकोमा त्यस प्रकारको गैर कानुनी कार्यलाई पुर्ण रुपमा रोकी सम्पूर्ण आम्दानी रकम नगरपालिकामा प्राप्त हुने गरी एकद्वार प्रणालीबाट राजस्व परिचालन गरिने व्यवस्था सुनिश्चित गरिने छ ।
- ✓ १३. उपभोक्ता हकहित संरक्षणलाई ध्यान दिई स्थानिय प्रहरी प्रशासन , उद्योग वाणिज्य संग , संचार कर्मी र अन्य सरोकारवाला निकायहरू संग समन्वय गरी बजारमा हुने कृतिम आभाव एकाधिकार र कालो बजारीलाई नियन्त्रण गरिने छ ।

प्रशासन , सुशासन तथा पारदर्शिता :

- ✓ १. नगरपालिका कार्यालयका प्रत्येक शाखाको फाईलिङ्ग , रेकडिङ्ग प्रणाली लगायत अन्य व्यवस्थापनमा समयानुकुल सुधार गर्दै लगनुका साथै कार्यालय संगठन शाखा , उपशाखा र कर्मचारीको विवरण तयार गरी आधावधिक गर्दै लगिने छ ।
- ✓ २. पुराना पेशकी वेरुजु असुल उपर गर्दै कामको आधारमा भुत्तानी दिने व्यवस्था मिलाई विकास निर्माणको कार्यमा पेशकी वेरुजु शून्य निति अवलम्बन गरिने छ ।
- ✓ ३. नगरपालिकाका कर्मचारीहरुलाई नेपाल सरकारले तोके बमोजिमको पोशाक बापत रकम उपलब्ध गराई तोकेको पोशाक र परिचय पत्र अनिवार्य रुपमा लगाउँन लगाउने व्यवस्था गरिने छ ।
- ✓ ४. कर्मचारीहरुको क्षमता विकास गरी कार्य सम्पादनको गुणस्तर अभिवृद्धि गरिने छ ।
- ✓ ५. कार्यालयका कर्मचारीहरुमा स्वच्छ आचरणको निर्माण गरी सेवा गृही प्रति सम्मान पूर्ण व्यवहार गर्ने नितिलाई प्रभावकारी बनाईने छ ।
- ✓ ६. नागरिक वडा पत्रमा उल्लेख भएका सेवाहरु तोकिएको समयमा दिन नगरपालिका प्रतिबद्ध रहने छ ।
- ✓ ७. नगरपालिकाको गतिविधिलाई विद्युतिय संचार माध्यमबाट सार्वजनिक गर्ने निति अनुरूप कार्यालयको आधिकारीक वेभ साईट तथा स्थानिय एफ एम बाट प्रसारण गरिने कार्यको सुरुवात गरिने छ ।
- ✓ ८. नगरपालिका द्वारा प्रदान गरिने सेवा सुविधालाई प्रभावकारी पादर्शि एवं जन उत्तरदायी बनाउन सघन अनुगमन बुलेटिन बोसर प्रकाशन सार्वजनिक सुनुवाई सामाजिक परिक्षण सार्वजनिक परिक्षण प्रगति समीक्षा नियमित रुपमा गरी सु-शासनको प्रत्याभुती दिईने छ ।

संस्थागत विकास र सुशासन :

- ✓ १. नगरपालिकाको संगठन संरचना चुस्त दुरुस्त र छरितो बनाई नगरपालिकाबासिले मितव्ययी सर्वसुलभ र गुणस्तरिय सेवा प्राप्तगर्ने अधिकारलाई सुनिश्चित गर्न आगामि आर्थिक बर्षमा नगर कार्यपालिकाको संगठन र व्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी कार्यअगाडी बढाईनेछ ।
- ✓ २. नगरपालिकाको विकासको लागि विकास साभेदार मैत्रि वातावरणको सृजना गरिनेछ ।
- ✓ ३. ठुला विकास आयोजनाहरुमा निजी क्षेत्रको लगानिलाई आकर्षण गरिनेछ । कानुन विपरित नहुनेगरी स्थानीय कानुन तथा संरचनाको निर्माणगरिनेछ ।
- ✓ ४. गैरसरकारी संस्था परिचालनमा एकद्वार निति लिइनेछ । नगरपालिका क्षेत्रभित्र क्रियाशिल गैरसरकारी संघ/संस्थाहरुको बस्तुगत विवरण तयार गरि प्रत्येक बर्ष अध्याबधिक गरिनेछ । संस्थाहरुको बिज्ञता, अनुभव, उपलब्धश्रोत समुदाय परिचालनको अबस्था, कार्यसम्पादन स्तरको मूल्याडकन गर्दै गरिबनिवारण लैगिक समाबेसीकरण लगाएत सामाजिक परिचालनका लागि क्षेत्र प्राथमिकताका आधारमा परिचालन गरिनेछ ।
- ✓ ५. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०७४ को प्राबधान अनुरूप नगरसभा तथा कार्यपालिका निर्णयहरु २४ घण्टा भित्रै सार्वजनिक गर्ने परिपाटिको विकास गरिनेछ ।
- ✓ ६. नगरपालिका र वडा कार्यालयहरु मार्फत सेवा प्रवाहाका लागि आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गरी कार्यसंचालन गरिनेछ ।

- ✓ ७. नगरपालिकाको सम्पूर्ण कार्यहरू अनलाईन प्रणाली मार्फत संचालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- ✓ ८. व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्यलाई आगामि आर्थिक वर्षदेखी विधुतिय अभिलेख राख्ने कार्यको सुरुवात गरिनेछ ।
- ✓ ९. भ्रष्टचारजन्य क्रियकलाप प्रति शुन्य सहनशिलताको अबधारणा मार्फत सु-शासनको प्रत्याभुत प्रदान गरिनेछ ।
- ✓ १०. नगरपालिकाको सेवा प्रवाहालाई जनमुखी, पारदर्शी, जवाफदेही, जनउत्तरदायी, कानुनी, शासन आधारभुत सिद्धान्त अनुसार सञ्चालन गरिनेछ साथै नगरपालिका द्वारा सम्पादन गरिने प्रत्येक क्रियाकलापलाई नागरिक प्रति उत्तरदायी हुने पद्धतिको विकास गरिनेछ ।
- ✓ ११. जनशक्ति विकास, संगठनात्मक संरचना, सुचनामैत्री कार्य सम्पादन र सेवा प्रवाह लाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।

समाननीय सभा अध्यक्ष ज्यु ,

अब म माथि उल्लेखित निति तथा कार्यक्रमले लिएको लक्ष्य पुरा गर्नको लागि यस नगरपालिकाले आ.व.२०७४।०७५ का लागि विनियोजन गरको आय व्ययको सँभ्रित विवरण पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु । यसको विस्तृत विवरण नगर विकास योजनाको पुस्तिका मार्फत प्रकाशित हुने नै छ । यस नगरपालिकाको यस आ.व.मा आय तर्फ शर्शत अनुदान रु.८४५३३००।००, आन्तरिक स्रोतबाट रु.१००००००।०० , वित्तिय समानिकरण तर्फ रु.१८१९६१००।००, सामाजिक सुरक्षा भता वापत रु.५००००००।००, स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम तर्फ रु.१०००००।०० , गत वर्षको अल्या.रु.५३२३७९।००, सडकबोर्डबाट रु.२५००००।०० र युनिसेफको सहयोगमा बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रम तर्फ रु.१२४५००।०० गरि कुल रु.३३६५६२७९।०० र व्यय तर्फ चालू रु.१७६१७८००।०० र पुर्जगत रु. १६०३८४७९।०० रहने लक्ष्य लिईएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

यस नगर विकास योजनालाई स्वीकृतीका लागि नगर सभामा पेश गर्ने क्रममा बस्ती तह, वडा समिति, वडा वासी, नगरमा कृयाशिल राजनैतिक पार्टीहरू, विषयगत क्षेत्रहरू, नागरिक समाज, सरोकारवाला निकाय, व्यापारी, पत्रकार, बहुदरमाइ नगर कार्यपालिका परिवार, नगरपालिका कर्मचारी परिवार लगायत सम्बद्ध पक्षले पुरयाउनु भएको सहयोग र सहभागिता उल्लेखनिय रहेको छ ।

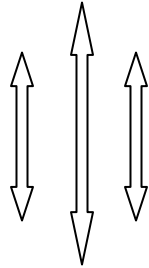
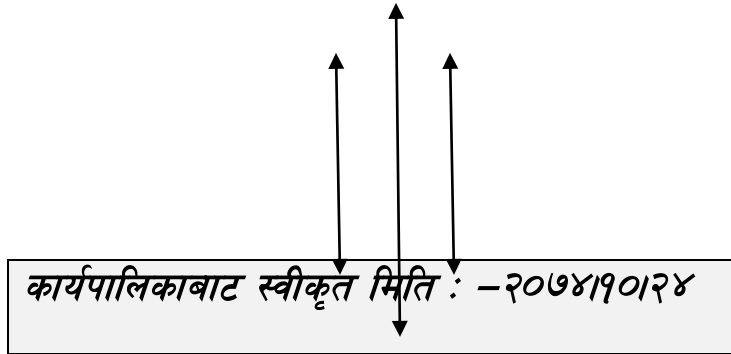
सहभागितात्मक नगर विकास योजना तर्जुमाका विभिन्न चरणमा सहभागि भई प्रथम नगर सभा आयोजना गर्ने क्रममा यहांहरुबाट प्राप्त साथ र सहयोगका लागि हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । अन्तमा अब म यस बहुदरमाइ नगरपालिकाले माथि उल्लेखित निति तथा कार्यक्रमहरू स्वीकृत गरिदिनहुन नगर सभा समक्ष हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

उप-प्रमुख
गायत्री देवी यादव

बहुदरमाई नगरपालिका

नीति तथा कार्यक्रम, २०७४

बहुदरमाई नगरपालिका

डोकैला बहुअरी

नगर सभामा प्रस्तुत भएको मिति : - २०७४/११/०२ गते